

αγορά | Εμπόριο

του Γιάννη Τσιφόρου

Η παγκόσμια παραγωγή νωπών μήλων προβλέπεται την περίοδο 2021/2022 να ανέλθει σε 81,8 εκατ. τόνους, σημειώνοντας αύξηση κατά 1,3 εκατ. τόνους σε σύγκριση με την περσινή. Η άνοδος αυτή αποδίδεται κυρίως στη βελτίωση της παραγωγής στην Κίνα (+2,1%) με όγκο 45 εκατ. τόνων, που εξακολουθεί να καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος (55%). Άνοδος, επίσης, αναμένεται στην παραγωγή της ΕΕ με όγκο 11,9 εκατ. τόνων, καλύπτοντας το 15% της παγκόσμιας παραγωγής, αλλά και στις ΗΠΑ, με όγκο 4,6 εκατ. τόνων. Σταθερή, ωστόσο, παρέμεινε η παραγωγή της Τουρκίας, εκτιμώμενη σε 4,3 εκατ. τόνους, η βελτίωση της οποίας ανακόπηκε λόγω δυσμενών καιρικών συνθηκών.

Άνοδο, ακόμα, προβλέπεται να παρουσιάσει η παγκόσμια κατανάλωση νωπών μήλων την περίοδο 2021/2022 (+2%), εκτιμώμενη σε 81,5 εκατ. τόνους, προερχόμενη κυρίως από τη βελτίωσή της στην Κίνα (+2,4%) με όγκο 44 εκατ. τόνων. Μικρότερη αναμένεται η αύξηση της κατανάλωσης στην ΕΕ (+1,9%) με όγκο 11,2 εκατ. τόνων, ενώ σημαντική άνοδος αναμένεται σε ορισμένες χώρες, όπως η Ινδία (+7,5%) και σε μικρότερο βαθμό η Τουρκία (+3,5%).

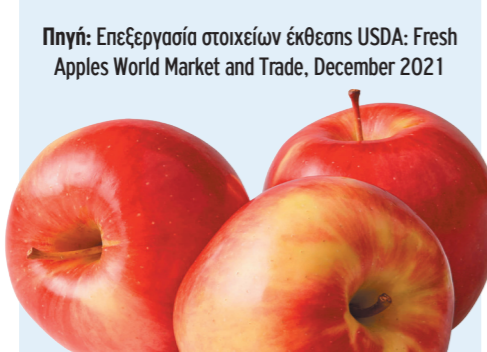
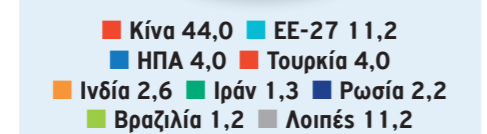
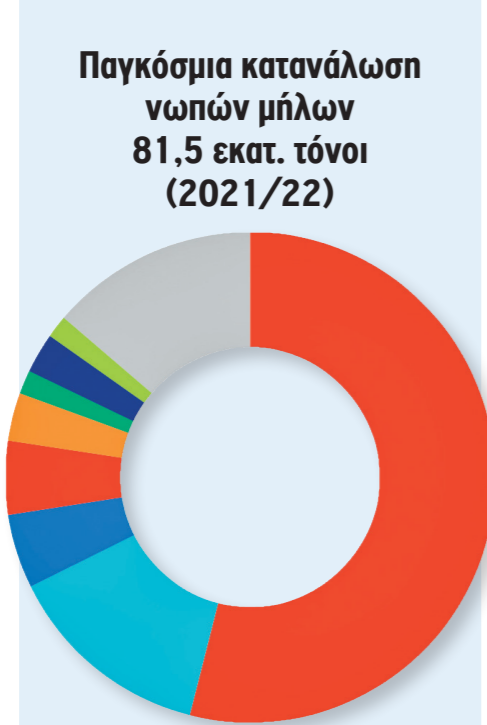
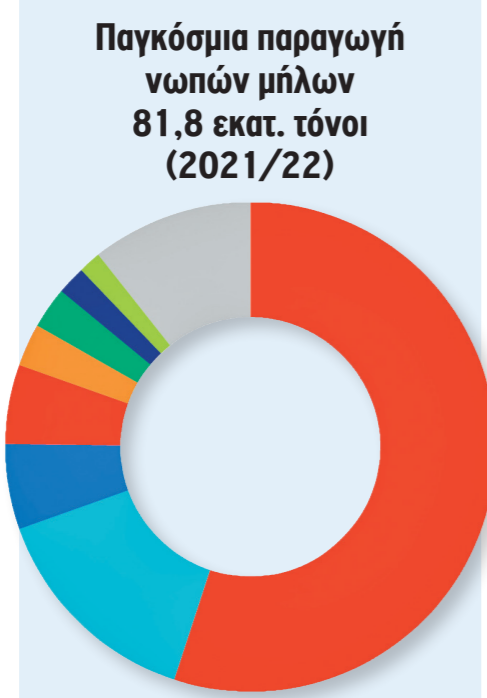
Στις παγκόσμιες εξαγωγές την περίοδο 2021/2022 δεν αναμένεται μεταβολή, με μέγεθος όγκου σχεδόν παρόμοιο με εκείνο της προηγούμενης περιόδου (6,5 εκατ. τόνοι). Η ΕΕ θα συνεχίσει να επικρατεί στον όγκο των παγκόσμιων εξαγωγών (1,1 εκατ. τόνοι), με επόμενη την Κίνα (1 εκατ. τόνοι) και ακολουθούν το Ιράν (960.000 τόνοι), οι ΗΠΑ (785.000 τόνοι), η Χιλή (635.000 τόνοι) και η Νότια Αφρική (565.000 τόνοι). Αντίθετα, αισθητή άνοδος αναμένεται στις παγκόσμιες εισαγωγές (+3,2%) με όγκο 6,4 εκατ. τόνων, κυρίως λόγω της σημαντικής αύξησής τους στην Ινδία (+19%) και στην Αίγυπτο (+13%). Ωστόσο, η Ρωσία θα εξακολουθήσει να παραμένει η μεγαλύτερη εισαγωγική χώρα νωπών μήλων στον κόσμο (630.000 τόνοι την περίοδο 2021/2022), με δεύτερη στη σειρά την Ινδία (450.000 τόνοι) και τρίτο το Ιράν (415.000 τόνοι).

Άνοδος της παραγωγής και των εξαγωγών στην ΕΕ

Στην ΕΕ, το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής μήλων αφορά εμπορεύσιμα νωπά προϊόντα (65%) και το υπόλοιπο προϊόντα που προορίζονται για μεταποίηση. Σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Short-term outlook, 13/10/2021), η εμπορεύσιμη παραγωγή μήλων στην ΕΕ προβλέπεται την περίοδο 2021/2022 να ανέλθει σε 11,9 εκατ. τόνους, μέγεθος αισθητά αυξημένο ως προς το 2020 (+10%), αλλά και σε σχέση με τον μέσο όρο της προηγούμενης πενταετίας (+8%).

Η άνοδος αυτή αποδίδεται κυρίως στη σημαντική αύξηση της παραγωγής στην Πολωνία (+22%), που εξακολουθεί να αποτελεί τη μεγαλύτερη παραγωγό χώρα στην ΕΕ, με όγκο της τάξεως των 4,17 εκατ. τόνων, ενώ αισθητή άνοδος προβλέπεται και σε άλλες παραγωγικές χώρες, όπως η Ουγγαρία, η Ισπανία, η Ολλανδία και η Πορτογαλία. Αντίθετα, μείωση εκτιμάται στην Ιταλία (-3,7%), που παραμένει η δεύτερη σημαντικότερη παραγωγική χώρα μήλων στην ΕΕ, με όγκο 2 εκατ. τόνων περίπου, ενώ πτώση προβλέπεται στην Ελλάδα (-4%)

Άνοδο καταγράφει η αγορά μήλων σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο

λόγω δυσμενών καιρικών συνθηκών, με εκτίμηση όγκου κμινιόμενου σε 280.000 τόνους (στοιχεία USDA/FAS, EU Fresh Deciduous Fruit Annual, 7/11/2021).

Σε επίσημη βάση, οι εξαγωγές νωπών μήλων της ΕΕ προς τρίτες χώρες περιορίστηκαν το 2020 σε 1,07 εκατ. τόνους, αξίας 815 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση σε σχέση με το 2019 ως προς τον όγκο (-27%) και μικρότερη ως προς την αξία (-9%) λόγω της αισθητής αύξησής της μέσης τιμής εξαγωγής. Πέντε χώρες αποτελούν τον κυριότερο προορισμό των εξαγόμενων νωπών προϊόντων (Αίγυπτος, Ην. Βασίλειο, Λευκορωσία, Σαουδική Αραβία και Καζακστάν), καλύπτοντας το μεγαλύτερο μέρος του όγκου (62%). Από την άλλη πλευρά, οι εισαγωγές νωπών μήλων στην ΕΕ δεν παρουσίασαν σημαντική μεταβολή, εκτιμώμενες

το 2020 σε 360.000 τόνους, αξίας 331 εκατ. ευρώ, με προέλευση κυρίως τη Χιλή, τη Νέα Ζηλανδία και τη Νότια Αφρική, που παραδοσιακά αποτελούν τους κυριότερους προμηθευτές. Να σημειωθεί, ωστόσο, ότι στο εννεάμηνο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2021 (στοιχεία Eurostat, Extra-EU trade, 16/12/2021), οι εξαγωγές νωπών μήλων της ΕΕ σημειώνουν αισθητή άνοδο σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους ως προς τον όγκο (+8,5%) και την αξία (+7,5%), ενώ, αντίθετα, ο όγκος των εισαγωγών στο ίδιο συγκρινόμενο διάστημα καταγράφει μείωση.

Πέραν αυτών, όμως, την περίοδο 2021/2022, οι εξαγωγές μεταποιημένων προϊόντων μήλων της ΕΕ (χυμός μήλων, συμπυκνωμένος χυμός, πουρές μήλων, διατηρημένα προϊόντα και κονσέρβες κ.ά.) αναμένεται

να καλύψουν σημαντικό όγκο (1,5 εκατ. τόνοι), παρουσιάζοντας, σύμφωνα τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μεγάλη άνοδο ως προς την προηγούμενη περίοδο (+67%), αλλά και ως προς τον μέσο όρο της προηγούμενης πενταετίας (+27%).

Η άνοδος αυτή αποδίδεται στην υψηλή διαθεσιμότητα μήλων, στη σταθερή ζήτηση στις ΗΠΑ (τον κύριο εξαγωγικό προορισμό της ΕΕ) και στο σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της ΕΕ ως προς την Κίνα (χαμηλότερο κόστος ναύλων και χωρίς εισαγωγικούς δασμούς).

ΜΕΤΑ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ του 2019, η εγχώρια παραγωγή νωπών μήλων ανέκαμψε το 2020 (+5%), εκτιμώμενη σε 291.000 τόνους περίπου

Εξαγωγές και εισαγωγές νωπών μήλων Ελλάδας στις πρώτες δέκα χώρες προορισμού (2020)

Εξαγωγές	Αξία (1.000 €)	Όγκος (τόνοι)	Μέση τιμή (€/κιλό)	Εισαγωγές	Αξία (1.000 €)	Όγκος (τόνοι)	Μέση Τιμή (€/κιλό)
Αίγυπτος	22.504	47.749	0,47	Ιταλία	4.028	4.536	0,89
Ιορδανία	3.741	6.301	0,59	Πολωνία	2.539	3.717	0,68
Κύπρος	2.113	2.567	0,82	Γερμανία	1.226	1.078	1,14
Βουλγαρία	2.091	8.501	0,25	Βορ. Μακεδονία	727	5.510	0,13
Σαουδική Αραβία	1.170	1.900	0,62	Βουλγαρία	559	1.718	0,33
Ισραήλ	776	801	0,97	Ολλανδία	459	222	2,07
Αλβανία	750	2.745	0,27	Χιλή	457	381	1,20
Ρουμανία	672	1.446	0,46	Αλβανία	318	2.829	0,11
Ην. Αραβ. Εμιράτα	288	355	0,81	Ισπανία	231	210	1,10
Τουρκία	191	688	0,28	Ην. Βασίλειο	150	203	0,74
Λοιπές	1.149	1.747	0,66	Λοιπές	229	352	0,65
Σύνολο	35.445	74.800	0,47	Σύνολο	10.923	20.756	0,53

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Access2Markets, 15/12/2021

Έντονος ο ανταγωνισμός των φθηνών εισαγωγών

Μετά τη μείωση του 2019, η εγχώρια παραγωγή νωπών μήλων ανέκαμψε το 2020 (+5%), εκτιμώμενη σε 291.000 τόνους περίπου, ενώ το εμπορικό ισοζύγιο της χώρας στα νωπά μήλα παραμένει καθαρά θετικό επί σειρά ετών. Το 2020 οι εισαγωγές κατέγραψαν πτώση (-20%) με όγκο εκτιμώμενο σε 20.800 τόνους, αξίας 10,9 εκατ. ευρώ, προερχόμενες κυρίως από πέντε χώρες (Βόρεια Μακεδονία, Ιταλία, Πολωνία, Αλβανία και Βουλγαρία). Ωστόσο, ο ανταγωνισμός στην εγχώρια αγορά παραμένει ιδιαίτερα έντονος λόγω των φθηνών εισαγωγών από τη Βόρεια Μακεδονία που εξακολουθεί να αποτελεί τον κυριότερο προμηθευτή (5,510 τόνοι το 2020) με πολύ χαμηλή μέση τιμή εισαγωγής (0,13 ευρώ/κιλό), ευρισκόμενη σε μεγάλη απόσταση από τον μέσο όρο της χώρας (0,53 ευρώ/κιλό). Εξαιρετικά χαμηλή, εξάλλου, παραμένει η μέση τιμή εισαγωγής από την Αλβανία (μόλις 0,11 ευρώ/κιλό), που αποτελεί εξίσου σημαντική προμηθευτή χώρα (2.830 τόνοι).

Από την άλλη πλευρά, οι εξαγωγές περιορίστηκαν το 2020 σε 74.800 τόνους, αξίας 35,4 εκατ. ευρώ, καταγράφοντας σημαντική μείωση ως προς τον όγκο (-16%) και μικρότερη ως προς την αξία (-8%) χάρη στη βελτίωση της μέσης τιμής εξαγωγής. Η Αίγυπτος εξακολουθεί να αποτελεί τον κυριότερο προορισμό των ελληνικών μήλων, με όγκο 47.700 τόνων, αξίας 22,5 εκατ. ευρώ, απορροφώντας το μεγαλύτερο μέρος των εξαγωγών, και ακολουθούν με απόσταση η Ιορδανία, η Κύπρος, η Βουλγαρία και η Σαουδική Αραβία. Ωστόσο, από άποψη

υψηλότερης τιμής εξαγωγής, καλύτερες θεωρούνται οι αγορές του Ισραήλ, της Κύπρου και των Ην. Αραβικών Εμιράτων.

Στα μεταποιημένα προϊόντα μήλων, η εγχώρια παραγωγή παραμένει εξαιρετικά περιορισμένη και το ενδιαφέρον των συναλλαγών συγκεντρώνεται στους χυμούς μήλων. Στους μη συμπυκνωμένους χυμούς κυριαρχούν οι εξαγωγές με σχετικά μικρό όγκο (1.421 τόνοι το 2020, αξίας 712.000 ευρώ) και κυριότερο προορισμό την Κίνα, ενώ πολύ μικρές παραμένουν οι εισαγωγές. Αντίθετα, στους συμπυκνωμένους χυμούς, το μεγαλύτερο μέρος των αναγκών καλύπτεται από εισαγωγές (4.900 τόνοι το 2020, αξίας 6,2 εκατ. ευρώ), προερχόμενες πρωτίστως από την Τουρκία (48% του όγκου) και δευτερευόντως από τη Γερμανία, την Αυστρία και τη Σερβία. Από την άλλη πλευρά, οι εξαγωγές των προϊόντων αυτών παραμένουν περιορισμένες (1.120 τόνοι, αξίας 804.000 ευρώ), με τη Ρουμανία και την Κύπρο να αποτελούν τους κυριότερους προορισμούς.

Οι προβλέψεις στις εγχώριες εξαγωγές νωπών μήλων θεωρούνται ευνοϊκές το 2021, λαμβάνοντας υπόψη και την υψηλή ζήτηση των προϊόντων στην Αίγυπτο. Σύμφωνα με εξάλλου με πρόσφατες εκτιμήσεις (Eurostat, EU-27 trade, 16/12/2021), στο διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2021 οι ελληνικές εξαγωγές νωπών μήλων ανήλθαν σε 57.435 τόνους, αξίας 29,2 εκατ. ευρώ, μεγέθη σημαντικά αυξημένα σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους ως προς τον όγκο (+28%) και την αξία (+32%) και με βελτίωση της μέσης τιμής εξαγωγής.

Σε επίπεδο μεσοπρόθεσμων προοπτικών, οι προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (EU Agricultural Outlook, December 2021) εκτιμούν σταθερότητα στην εμπορεύσιμη παραγωγή μήλων της ΕΕ στο διάστημα της επόμενης δεκαετίας, το μεγαλύτερο μέρος της οποίας θα αφορά τη χρήση νωπών προϊόντων (68%) και το υπόλοιπο θα αφορά μεταποιημένα.

Οι κρίσιμες προκλήσεις του τομέα

Η σημαντικότερη πρόκληση που αντιμετωπίζει ο τομέας στην Ελλάδα συνδέεται με τις εισαγωγές νωπών μήλων σε εξαιρετικά τιμές από γειτονικές χώρες (Βόρεια Μακεδονία, Αλβανία), ζήτμα που επιβάλλει αυστηρότερους (και συχνότερους) συνοριακούς ελέγχους στα εισαγόμενα φορτία για την ανίχνευση υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων και για τη συμμόρφωση των προμηθευτών με τις απαιτητικές εμπορικές προδιαγραφές που έχει θεσπίσει η ΕΕ (Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1890 της Επιτροπής, 2/8/2021).

Πέραν αυτών, όμως, στην Ελλάδα (και στην ΕΕ) την περίοδο 2021/2022 ο τομέας αντιμετωπίζει αυξημένο κόστος παραγωγής λόγω της εκτίναξης των τιμών στην ενέργεια και στα λιπάσματα, υψηλότερο κόστος μεταφοράς των προϊόντων, αλλά και έλλειμμα εποχικών εργατών για τη συγκομιδή των προϊόντων. Ζήτημα, εξάλλου, αποτελεί η μεγέθυνση της παραγωγικής δραστηριότητας του τομέα για την παρασκευή μεταποιημένων προϊόντων, προκειμένου να αξιοποιούνται σημαντικές ποσότητες μη εμπορεύσιμων νωπών προϊόντων, αλλά και για να ενισχυθεί η εξαγωγική επίδοση που καλύπτει μικρό μέρος της προσφοράς.